

Sari Sarkomaa kok

Kirjallinen kysymys terveystieteiden maisterin koulutuksen käynnistämisestä Helsingin yliopistossa

Eduskunnan puhemiehelle

Valtioneuvosto teki vuonna 1993 koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman yhteydessä päätöksen lakkauttaa Helsingin yliopiston terveydenhuollon maisterin koulutus. Päätös tehtiin, vaikka tiedossa oli, että koulutuksen lakkauttaminen tulisi aiheuttamaan ongelmia Helsingin ja Uudenmaan terveydenhuollon toimivuudelle. Tällä hetkellä Helsingin yliopistossa ei ole mahdollista opiskella terveystieteitä, minkä vuoksi Helsingin ja Uudenmaan alueen hoitotyöntekijät hakeutuvat jatkokouluttautumaan muiden kaupunkien yliopistoihin. Opinnoissa syvennetään terveysalan asiantuntijuutta monitieteisillä ja laaja-alaisilla sisältöopinnoilla.

Uudellamaalla asuu noin neljännes kaikista suomalaisista, ja terveydenhuollon ammattilaisten työpaikkoja on seudulla runsaasti. Kuntien eläkevakuutuksen tilastojen mukaan 80 % osastonhoitajista ja ylihoitajista jää eläkkeelle vuosina 2010—2030. Tulevaisuudessa sosiaali- ja terveydenhuoltoa uhkaa pula pätevistä johtajista ja esimiehistä. Erityisen vaikea tilanne on pääkaupunkiseudulla, josta puuttuu terveydenhuollon johtamisen yliopistokoulutus. On sekä yhteiskunnan että opiskelijoiden voimavarojen tuhlausta, että helsinkiläiset ja uusimaalaiset terveydenhuollon ammattilaiset joutuvat hakemaan jatkokoulutusta matkojen takaa. Terveydenhuollon johto- ja koulutustehtäviin kuitenkin vaaditaan yhä useammin yliopistossa suoritettua terveystieteiden maisterin, lisensiaatin tai jopa tohtorin tutkintoa. Tutkijatehtävissä se on ehdoton edellytys.

Hoitotyötä tehdään aina ihmisen hyväksi. Hoitotyö on monitahoinen ja laaja asiantuntijuusalue, jolla on oma tietoperusta ja ammattinimikkeistö. Hoitohenkilöstö on suurin sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöryhmä. Potilaan tai asiakkaan hoito on moniammatillista tiimityötä, jota pitää johtaa. Vuonna 2016 terveyskeskusten palveluja käytti noin 3,8 miljoonaa asiakasta ja erikoissairaanhoidossa hoidettiin 1,8 miljoonaa potilasta. Laajaa palvelutoimintaa on johdettava laadukkaasti, jotta yhteiskunnalla on siihen varaa myös tulevaisuudessa. Laadukas johtaminen edellyttää asiantuntevia ja osaavia hoitotyön johtajia, joilla on akateeminen tutkinto.

Puutteet hoitotyön johtamisessa ovat viime aikoina näkyneet laatuongelmina erityisesti ikäihmisten palveluissa, joissa hoitotyön ja hoivan merkitys korostuu. Tällä hetkellä näistä palveluista vastaavilla ei ole alan koulutusta eikä sen vuoksi hoitotyön sisällön osaamista. Hoitotyön johtajien puuttuminen tai johtajien puutteellinen hoitotyön sisällön tuntemus johtavat tilanteeseen, jossa ei ole riittävää ymmärrystä siitä, millaista osaamista laadukkaiden ja turvallisten palveluiden tuottaminen edellyttää. Puutteet hoitotyön johtajien, kuten osaston- ja apulaisosastonhoitajien, määrässä johtavat tilanteeseen, jossa hoitohenkilöstön työnhyvinvointi ja myös potilaan hoito

Kirjallinen kysymys KK 392/2020 vp

kärsivät. Vaikka lähiesimiesten määrä myöhemmin palautettaisiin, kestää vuosia nostaa työhyvinvointi ja hoidon laatu takaisin entiselle tasolle.

Maailman terveysjärjestö WHO on julistanut vuoden 2020 sairaanhoitajien ja kättilöiden vuodeksi. Juhlavuoden kunniaksi Suomen Sairaanhoitajaliitto on kiinnittänyt huomioita alan koulutuksen ja johtamisen kehittämiseen, jotta sairaanhoitajien korkeatasoinen osaaminen ja alan vetovoimaisuus turvattaisiin.

Johtamisen merkityksestä sosiaali- ja terveysalan kehittymiseen on olemassa paljon tutkittua tietoa. Hoitotyön johtamisessa hyödynnetään näyttöä, jolloin hoitotyön vaikuttavuutta ja merkitystä potilaalle tulee mitata kansallisilla hoitotyösensitiivisillä mittareilla. Hyvällä johtamisella tai sen puutteella on suora yhteys mm. hoidon laatuun, potilasturvallisuuteen, henkilöstön hyvinvointiin ja työtyytyväisyyteen, alalla pysymiseen, työhön sitoutumiseen sekä toiminnan kustannustehokkuuteen.

Hoitotyön asiantunteva johtaminen on edellytys laadukkaille, vaikuttaville ja asiakaslähtöisille palveluille sekä työn tuottavuuden kehittämiseksi. Jotta tulevaisuudessakin Helsingissä ja Uudellamaalla olisi riittävästi ammattitaitoisia hoitotyön asiantuntijoita, johtajia ja opettajia, on terveystieteen maisterin koulutus käynnistettävä Helsingin yliopistossa pikimmiten. Tämä edellyttää opetusministeriöltä päätöksen tutkinnonanto-oikeudesta ja määrärahoista. Terveystieteiden huolto tarvitsee parempaa johtamista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy terveystieteiden maisterin koulutuksen uudelleen käynnistämiseksi ja tutkinnonanto-oikeuden myöntämiseksi Helsingin yliopistolle ja

miten hallitus turvaa hoitotyön asiantuntijoiden, johtajien ja opettajien riittävyyden Helsingissä ja Uudellamaalla?

Helsingissä 12.5.2020

Sari Sarkomaa kok